

RUSI SO UDARILI 1700 KRAJEV OSVOBOJENIH

Rdeča armada je včeraj razbila severno in južno oporišče nemške obrambne črte v Beli Rusiji in zavzela močni utrdbi Vitebsk in Žlobin ter je osvobodila nad 1700 mest, trgov in vasi, prednje straže zmagovite armade pa so prodrle 22 milj proti Minsku.

Štiri mogočne ruske armade s silno močnimi udarci in z veliko naglico prodirajo na 285 milj dolgi fronti in so se približale Minsku že na 84 milj, poljski meji na 35, so obkrožile Oršo in prišle šest milj do Mogileva.

Vitebsk, ki je najmočnejša nemška trdnjava na poti v Vzh. Prusijo, in Žlobin, 157 milj proti jugu, sta padla četrti dan ruske poletne ofenzive, v katerem času so rdeče armade napredovale 56 milj, osvobodile nad 3040 obljundenih krajev in pobile 28.500 Nemcev.

V dvodnevnih pouličnih bojih v Vitebsku je bilo od 5 infanterijskih divizij—50.000 do 75.000 vojakov—ubitih nad 6000 Nemcev. Vitebsk, ki je imel v mirnem času 167.000 prebivalcev, je padel samo en dan zatem, ko sta se prva baltska armada generala Ivana C. Bagramiana in tretja beloruska armada generala Ivana D. Černijahovskega združili in mesto obkrožili.

Včeraj so Rusi vdrlj v mesto z vzhoda in zapada ter so pregnali Nemce iz hiš, kleti in drugih skrivališč in jih 1000 položili. Kaj se je zgodilo z ostalo armado, poročilo iz Moskve ne pove.

Stalin je včeraj naznanil, da je pet nemških divizij obkroženih. Kakor v vsakem takim slučaju, so Rusi tudi teh pet di-

vizij pokončili — pobili ali ujele.

Sedanja ruska ofenziva je najhitrejša in se more primerjati z ofenzivo na Krimu in z nemškim prodiranjem v Rusijo leta 1941.

Mehanizirana armada drvi proti jugozapadu ob Smolensk-Minsk cesti in železnici, druga armada pa proti severozapadu ob Gomel-Minsk železnici proti najmočnejši prihodnji nemški črti in Nemci se bodo morali ali umakniti iz Orše in Mogileva, 47 in 87 milj južno od Vitebska, ali pa bodo obkroženi.

Padec Vitebska in Žlobina je maršal Stalin naznanil v svojem šestem in sedmem dnevnem povelju v 48 urah.

Moskovsko vojno poročilo naznanja, da je rdeča armada severovzhodno od Leningrada zavzela Olonec, glavno mesto Olonec (Annus) polotoka, poleg tega pa je zavzela še štiri druge kraje v svoji ofenzivi proti Finom.

Jugozapadno od Vitebska sta združeni armadi generala Černijahovskega in generala Bagramiana vdarili čez Dvino na 15 milj dolgi fronti ter sta zasedli Ulo ter važno križišče cest Bešenkoviči, ob desnem bregu reke in 30 milj jugozapadno od Vitebska. Dalje je rdeča armada zavzela važno kri-

žišče cest Ročejkovo, 43 milj jugozapadno od Vitebska in je v enem dnevu napredovala 13 milj.

Severno od Mogileva je druga beloruska armada generala

POLETTI PREGA NJA FAŠISTE

Poročila iz Rima naznanjajo, da je polkovnik Charles Poletti, bivši governer države New York in krajevni komisar AMG (Allied Military Government) pričel z neumoljenim čiščenjem fašističnih uradnikov v Rim.

Takoj, ko je prišel Poletti v Rim, je pričel delati na to, da se izboljša položaj za prehrano prebivalstva; vpeljal je kontrolo nad cenami, odpravil je črni trg, je pričel čistiti fašistično uradništvo ter dal pogum podtalnim protifašistom.

Poročevalec newyorškega lista "The New York Times", Herbert Matthews, poroča, da je bil Polettijev prihod v Rim kot sveža sapa za Italijane. Ukazal je, da so vrženi vsi načelniki iz uradov, ne glede na to, kako so sposobni. In rekel je pri tem: "Najti moremo in izvežbati dovolj protifašistov, ki so zmožni in imajo moralno podobo."

"Vsi fašisti in vsi oni, ki so sodelovali z Nemci, morajo iti," je rekel Poletti. In svojim uradnikom bom naročil, da nimajo nobenega opravka s takimi ljudmi in z njimi ne sme-

Grigorija Žanarova napredovala 11 milj od Suharija, je presekalala cesto na vzhodnem bregu Dnjepra ter dospela do Mostoka.

jo imeti nobenega stika. To je monopol za naš trud, ki opravi vsa obnovilna dela okoli Rima.

"Nikdar ne bom sprejel poročila, da bi ti fašisti in pro-nemški načelniki vladnih uradov smeli ostati na svojih mestih, ravno zato, ker so zmožni. Skrbel bom, da dobimo dovolj protifašistov, ki so dovolj inteligentni, da se naglo nauče dela."

"Sedaj organizujem varnostni urad, v katerem nameravam nastavititi take Italijane, ki so ostali čisti skozi vso nemško vladno. Na nje se zanašam, da mi bodo dali imena in število grdihi igralcev."

Glede živčnega položaja je Poletti rekel, da se bo posvetoval z italjanskimi živčnimi oblastmi, toda sedaj AMG že preživlja vsak dan v ljudskih kuhinjah 300.000 Italjanov.

GRANDIJA KLJUČEJO NA SODBO

Grofa Dino Grandija, bivšega italjanskega poslanika v Londonu in člana najvišjega fašističnega sveta, ki je glasoval za odstranitev Mussoolinija, je italjanska vlada povabila, da se vrne v Italijo, da se zagovarja proti obdolžbam, katere je proti njemu dvignila narodna čistina komisija.

Predsednik komisije je grof Carlo Sforza, minister brez portfeja v italjanski vladi.

Grof Grandi je obdolen, da je bil vdeležen v oboroženi vstaji 28. oktobra 1922 in pristrglavljenju vlade 3. januarja 1925.

Uradno je bilo naznanjeno, da grof Grandi živi v neki nevtalni državi, iz katere bi se kaj lahko vrnil v Italijo.

Nova italjanska luka Piombino zavzeta

Zavezniški glavni stan v Italiji naznanja, da je peta armada zavzela pristanišče Piombino brez boja. — Ameriške in francoske čete so dosele 15 milj do Sienne v notranjosti Italije in 45 milj od Florence.

V bojih ob obrežju nemški odpor pojema, navzlic temu, da so Nemci dobili iz Francije 60 ton težke tanke. Angleška osma armada pa še vedno zadeva ob močan sovražni odpor na obeh straneh Trasimeno jezera, nekako sredi fronte.

Z zavzetjem Piombina so dobili zavezniki pristanišče ob zapadni italjanski obali in bodo mogli skozenj zalagati svoje armade. Nemci so mesto morali zapustiti, ker bi bili drugače obkroženi. Ameriška infanterija in oklopne čete pritiskajo proti severu po Rim—Pisa cesti ter so dosele do kraja, ki je oddaljen od Livorna, ki je po velikosti tretje italjansko pristanišče, 35 milj. Pristaniške naprave pa je uničilo zavezniško bombardiranje in nemško razdejanje.

Proti Sieni, ki se nahaja 31 milj južno od Florence, se zgrinjajo zavezniške armade od jugozapada, juga in jugovzhoda. Francoske čete, ki se bore po goratih krajih okoli 25 milj jugovzhodno od Sienne, se morajo boriti proti močnemu nemškemu odporu okoli Rocca d' Orcia, katero mesto so Francozi včeraj zavzeli.

Amerikanci, ki prodirajo proti Sieni od jugozapada, so zapleteni v vroče infanterijske in tančne boje južno od Montieri in Massa Marittima, katero pa so obšli. Na celi fronti pete zavezniške armade se Nemci poslužujejo svojih velikih tankov Mark VI in premikalne artilerije.

Za Chiusi, 9 milj jugozapadno od Trasimeno jezera, ki je še vedno v nemških rokah, se bijejo zelo vroči boji, toda mesto je v nevarnosti, kajti prihaja že angleška osma armada, ki prodira ob zapadnem bregu jezera.

Drugi oddelki osme armade

KRALJ PETER SE JE VRNIL V LONDON

Kralj Peter in dr. Ivan Šubašić sta se vrnila v London iz Sredozemlja, kamor sta bila šla, da dosežeta sporazum z maršalom Titom.

Šubašić je iz Italije šel tudi v Jugoslavijo in se je sestel s Titom in drugimi voditelji osvobodilne fronte. Poročano je bilo, da je prišlo med Šubašićem in Titom do sporazuma v 'mnogih točkah', katere pa so te točke, ni bilo naznanjeno.

Šubašić po povratku ni podal nikake izjave o svoji misli. Sedaj bo najbrž pričel sestavljati svojo vlado, v kateri bo prav gotovo zastopana tudi osvobodilna fronta.

Angleški vnanji minister Anthony Eden je prejšnji teden v poslanski zbornici rekel, da je dr. Šubašić razpravljal z maršalom Titom o tem, da osvobodilna fronta dobi ladje in ves denar, ki ga je dosedaj imela zamejna vlada.

Randolph Churchill se je vrnil v London

Majord Randolph Churchill, sin ministrskega predsednika Winstona Churchilla, je preko Rima dospel iz Jugoslavije v London, da poroča o vojaškem položaju v Jugoslaviji, kjer je bil več mesecev v glavnem stanu maršala Tita.

Dr. Šubašić je imel štiri dni konference z voditeljem osvobodilne fronte na nekem dalmatinskem otoku, najbrže na Visu, ki je v zavezniških rokah.

Druge konference, katerih se je vdeleževal tudi kralj, pa so se vršile v Bariju, kjer je Titova misija. Kolikor je angleškimi uradnim krogom znano, se kralj ni sestel z maršalom Titom, niti z generalom Mihajlovičem. Na konferencah pa so najbrže bili tudi zastopniki generala Mihajloviča, ki ima sedaj na izbiro, da preneha s svojo nečelavnostjo in se prične bojevati, ali pa se naj umakne v prilog maršalu Titu. Anglija mu je že prenehala pošiljati vojni materjal.

POMANJKANJE

V JUGOSLAVIJI

Časnikarski poročevalec Philip Jordan pošilja iz nekega kraja v bosanskih gorah naslednje poročilo:

Odkar so Nemci zavzeli Titov glavni stan pri Drvarju, je narodna svobodilna vojska nekoliko disorganizirana.

V manj kot enem mesecu pa je kor, ki brani in bo, če mogoče osvobodil še več zemlje, zopet pričel normalno delovati.

V srečnejših dneh je bila tuktaj gori vas, toda pred kakimi štirinajstimi dnevi so prišli Nemci in četniki in pustili so samo gole razvaline. To je najlepší zglede zlobnega, premišljenega vandalizma, kakoršnega sem kdaj videl — tudi v Rusiji.

V glavnem stanu kora žive vojaki v šotorih iz pada, korov poveljnik, ki sem ga nazadnje videl v Španiji, pa stanuje v koči, ki je pokrita s smrekovim lubjem.

Zgraditi bi bilo mogoče več koč in kolib, ker je dovolj lesa, toda ni orodja.

Pred vsem pa primanjkuje živeža. Zadnje dni je več ljudi lakote umrlo. Sinoči je bilo na posvetovanju med kornim poveljnikom in angleško-ameriško podkomisijo dogovorjeno, da bo pribodnje tedne imelo pošiljanje živeža prednost pred drugimi potrebščinami.

Ti ljudje so reveži, katere je napravil Hitler, toda dal jim je še nekaj drugega: izvanrednega duha in željo po svobodi. Očemur nemški vojaki niso sanjali, da bodo prinesli, ko so prišli v deželo z ognjem in mečem.

Nemci groze s kaznimi

Nemci v vzhodni Franciji groze upornemu civilnemu prebivalstvu s strogimi kaznimi.

V provincah Savoie in Jura so zagrozili, da bodo razdejali mesta: Bellegarde, Oyonnax in Nantua, ako bi bilo nemško vojaštvo napadeno. Poročila pa pravijo, da so ti kraji tako mirni, da Nemci ne bodo imeli nobenega vzroka puščati. Tam se tudi nahajajo "nemški kozaki", ki jih je zbral izdajalski beloruski general Vlasov. Ta armada od nemške armade doživja samo vino in tobak, drugače pa se morajo preživljati od prebivalstva, kar tudi delajo.

KUPITE EN "EXTRA" BOND DANES!

Cherbourg v ameriških rokah

Zgodaj danes zjutraj je zavezniški najvišji glavni stan naznanil, da je Cherbourg padel.

Tozadevno poročilo je bilo poslano ob 7.16 danes zjutraj, ali ob 1.16 popolnoči.

Mesto je bilo slednjič očiščeno sovražnika po silno vročih bojih od hiše do hiše in Nemci so morali biti prepodeni z vsakega utrjenega prostora posebej.

Sinoči so bili Nemci pregnani iz zadnjih obrambnih stolpičev okoli arzenala. Naskočiti so jih morali z bajoneti, grana-

tami in metalci ognja.

Nemci so se obupno branili ob utrdbah, ki jih je okoli mesta zgradil francoski maršal in inženir Vauban ob koncu 17. stoletja in jih je pozneje Napoleon znatno popravil. Na mnogih krajih so se Nemci branili do zadnjega naboja.

Z zavzetjem Cherbourga je končana prva doba zavezniškega vpadu, kajti s tem so zavez-

niki dobili veliko pristanišče, kamor bodo mogle dovažati velike ladje vojaštvo in vojni materjal, medtem ko so dosedaj na plitvo obrežje mogle dohajati samo majhne ladje. Cherbourg je bil zavzet ravno tri tedne po vpadu. V tem času so zavezniki zavzeli nad 1000 kvadratnih milj zemlje in vjeli nad 20.000 Nemcev in uničili štiri sovražne divizije.

Navzlic temu velikemu zavezniškemu uspehu pa so Nemci še vedno zelo močni. Obleganje Cherbourga je dokaz, da se Nemci tudi v drugi obrambni črti bore z veliko odločnostjo, kakoršne pri armadah drugih narodov ni opaziti niti v prvi obrambni črti.

Skozi Cherbourg bodo zavezniki dobivali velika ojačenja in bodo na francoska tla postavili silno močno armado, ki bo pričela prodirati proti Parizu in dalje proti Berlinu. Toda boji zadnjih treh tednov so pokazali, da je pot do zmage še trda in dolga.

Armada generala Bradleya je obšla marsikatero močno utrjeno postojanko in je vdarila proti središčni mesta in vneli so se poulični boji na bajonet in z granatami. Nemci so se zahteki v utrdbe, ki so bile zelo močno zgrajene, da so vzdržale topovski ogenj bojnih ladij admirala lorda Nelsona, ki pa so se popolnoma zdrobile pod ognjem zavezniških bojnih ladij.

Sin sen. Byrda ranjen

Pri vpadu v Francijo je bil 9. junija ranjen Pvt. Beverley Byrd, sin ameriškega senatorja iz Virginije Harryja F. Byrda.

Velika ameriška križarka Augusta obstreljuje nemške obrežne postojanke, ko se zavezniška armada izkrcuje na francosko obrežje.

“GLAS NARODA”

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenc Publishing Company, (A Corporation)
Frank Nelson, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupaha, Sec.
Fixed up business of the corporation and addresses of above officers:
218 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

“Glas Naroda” is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

“Glas Naroda” izhaja vsaki dan izvenemli sobot, nedelj in praznikov.
“GLAS NARODA”, 218 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 8—1243

5th WAR LOAN

Peto Vojno Posojilo

Piše LEO ZAKRAJŠEK

Kampanja za peto vojno posojilo je v polnem teku. Pričela se je 12 t. m. Naša federalna vlada hoče prodati za 16 milijonov dolarjev bondov in znanik v tej kampanji. Od te vsote naj bi posamezni Amerikanci kupili bondov za 6 milijonov, a za ostalih 10 milijonov pa naj kupijo razne korporacije, privatne in državne, kot na primer banke, zavarovalne družbe, fabrike, trgovine itd.

Časno je, da mi Slovenci pridemo v upoštevanje v prvi vrsti le kot posamezni ali privatni kupci bondov. V to vrsto spadajo tudi naša društva. Naša dolžnost je torej, da vsak posameznik med nami kupi za čim večjo vsoto bondov ali znanik ter da se nakupa udeležijo naša društva po svoji najboljši zmožnosti.

Ako razdelimo 6 milijonov dolarjev na 135 milijonov Amerikancev, pride na vsakega nekoliko manj kot \$45, oziroma \$180 na vsako družino s povprečno štirimi člani.

V prilog kupovanja bondov iz naše strani govorijo mnogi važni in stvarni razlogi, a nasplošno pa jaz ne poznam niti enega samega stvarnega vzroka, zakaj naj bi mi bondov ne kupovali. Le oni, kojega simpatije v tej vojni niso na strani Amerike in njenih zaveznikov, le oni, ki ne simpatizirajo s popolno zmago pravice, svobode in demokracije nad krivico, suženstvom in brutalno silo, more biti takemu kupovanju nasprotni. Razmislite to stvar nekoliko natančneje!

Amerika in sedanja vojna

Ves svet je danes razdeljen na dva tabora. V enem taboru so zastopane — pravica svoboda, demokracija, človekoljubje, mednarodna enakopravnost in zakonitost, a v nasprotnem taboru pa imajo glavno besedo — krivica, tiransko nasilje, barbarska okrutnost in brezobzirnost ter razdelitev narodov v narode gospodarjev in zapovedovalcev, v narode bičičev in priganjalcev ter v narode brezpravnih sužnjev. Ta razdelitev je danes tako jasna kot beli dan in zato o njej ne more biti niti dvoma, niti debate.

Ko je bila po zavrženem japonskem napadu na Pearl Harbor ter po vojni napovedi od strani Nemčije in Italije Amerika prisiljena iti v vojno, zanj ni moglo biti prav nobene dvoma in pomisleka, kateremu taboru naj se pridruži, kajti Zedinjene države so bile spočete v želji po pravici in svobodi, rojene so bile v pripoznanju, da so vsi ljudje rojeni enakopravni, krščene so bile z duhom demokracije, izražene v njihovi ustavi in seznamu državljskih pravic, a birmane pa so bile s krvjo stotisočev njihovih sinov v teku njihove dolge in strašne državljanske vojne.

Naravno in jasno nam mora biti, da se zato Amerika, tako po svoji narodni bitnosti, kakor tudi po svoji interesni skupnosti, danes nahaja v taboru pravice, svobode in demokracije.

Stališče Amerike v sedanji vojni je predsednik Roosevelt pojasnil v svoji poslanski kongresu ob času, ko je Amerika stopila v vojno, s sledečimi besedami: “Naši cilji so jasni. Naš cilj je, da zrušimo militarizem, katerega so vojni lordi usilili zaslužjenim narodom. Naš cilj je, da osvobodimo za-

sužnjene narode. Naš cilj je, da upostavimo in zavarujemo svobodo govora, svobodo vere ter da svet rešimo pred pomankanjem in strahom. — Mi se ne bomo ustavili, dokler ne dosežemo teh ciljev. Tudi se ne bomo zadovoljili s tem, da bi do teh ciljev prišli in se potem ustavili. Jaz vem, da govorim v imenu ameriškega naroda in dobre vzroke imam za trditev, da govorim tudi za druge narode, ki se bore na naši strani, da smo to pot vsi odločeni, ne samo da si priborimo zmago v tej vojni, temveč tudi, da bomo vzdržali garancije za mir, ki bo sledil zmagi.”

Amerika se torej ne bori samo za ohranitev svoje popolne narodne neodvisnosti, svoje svobode in svojih demokratičnih institucij, temveč se istočasno bori za izboljšanje življenjskih razmer vseh narodov, vsega sveta.

Ameriški priseljenci

Tudi mi, ameriški priseljenci, slovenski in drugi, smo danes bistven del Amerike. Prišli smo sem prostovoljno, to je, ker smo sami tako hoteli. Velika in bogata Amerika nas je dobrohotno sprejela ter nam dala priliko, da po svojih močeh in sposobnostih uveljavljamo svoje sile in zmožnosti. In ko smo v teku nekaj let tukajšnjega bivanja spoznavali in razumevali to deželo, njene dobrine in vrline, smo spoznali, da je v našem interesu, da ostanemo tukaj za stalno ter da se okoliščamo na mnogih in velikih ugodnostih, ki se tukaj nudijo.

Posledica tega našega spoznanja in odločitve je bila, da smo zaprosili za ameriško državljanstvo. Predno pa smo isto dobili, smo morali slovesno priseči, da se odpovemo vsem svojim političnim zvezam z državo svoje prejšnje državljanske pripadnosti. S to prisego in s prisego popolne in nedeljene državljanske zvestobe Ameriki smo postali polno-pravni ameriški državljani. S tem pa smo istočasno poleg vseh pravic naše sprejeli tudi vse dolžnosti ameriških državljanov. Amerika je postala naša in mi smo postali njeni. Njena vlada je postala naša vlada, njena usoda je postala naša usoda. Tako je tudi njena sedanja vojna postala naša vojna. Zato pa je tudi naša prava dolžnost, da v polni meri podpiramo Ameriko, njeno vlado in njeno vojno prizadevanje kot lojalni pravi Amerikanci in to po svojih najboljših močeh. Ako tega nismo pripravljene storiti, potem naša prisega ni bila iskrena in naša ameriško državljanstvo sloni na napačnih pretvezah, na prevari. (Nadaljevanje sledi.)

KAJ STORITI Z ITALIJO?

Iz “Bazovice”.

Gaetano Salvemini, znan i-talijanski profesor in javni delavec-protifašist, ki je pred 15 leti pobegnil iz Italije in živi sedaj kot profesor vseučilišča Harvard v Bostonu, v Zdr. ameriških držav, je skupno s profesorjem na istem vseučilišču, Jurijem La Piana, napisal knjigo pod naslovom: What to do with Italy? (Kaj storiti z Italijo?) Knjiga je zelo zanimiva in odlično napisana. Čeprav moramo takoj pripomniti, da se nikakor ne strinjamo s stališčem piscev v vprašanju, ki je za nas najvažnejše, namreč z vprašanjem bodočih meja med Jugoslavijo in Italijo, moramo vendarle priznati, da je v knjigi mnogo sijajnega gradiva in mnogo lepih in pravih misli. Oba profesorja, ki sta knjigo napisala, sta sedaj ameriška državljana in kot taka tudi pišeta. Priznati jima moramo, da sta pokazala dosti hrabrosti, da ameriški javnosti povesta razne resnice, ki niso niti prijetne niti posebno ohrabrujoče za njihove ameriške so-državljanke. Naj bo kakor koli, resnica je vedno lepa in kdor jo govori, je zmeraj velik človek, je, če je že ta resnica ugodna ali ne.

Za danes bi se omejili na prevod tistega dela knjige na straneh 180-183, ki govori o bodočih mejah med Jugoslavijo in Italijo. Vemo, da bo to naše čitatelje najbolj zanimalo. Vemo pa tudi, da jih med našimi čitatelji ne bo mnogo — ali nobenega — ki bi se s temi predlogi strinjali. Naj se pa nihče ne razburja! S tem, da je predlog postavljen še ni rečeno, da bo tudi obveljal. Za nas je važno, da vemo s kakšnimi načrti se Italijani bavijo že zato, da bi jim mogli odgovoriti kakor treba. S tem nam naši sosedje sami nudijo priliko, da v naprej dokažemo nepravilnosti njihovih trditvev in neutemeljenosti njihovih zahtev. Za to smo jim kar hvaležni. Posebno je važno, da vemo, kaj mislijo ljudje Salveminijevega kova. Salvemini je namreč resnični protifašist in že zato ni naš sovražnik. Je tudi resnični demokrat. Še kot poslanec je v parlamentu v Rimu napadal Mussolinija in fašizem ter se proti obema boril. Ko ni mogel več vzdržati v fašistovski Italiji, je — kakor smo že v začetku omenili — pobegnil v Ameriko, kjer je hrabro nadaljeval s protifašistovsko borbo — eden izmed redkih Italijanov v tujini — in ki je obojval vsako nasilje in vsako krivico.

Mi Slovenci smo nu celo hvaležni — ker je napisal pred kakimi desetimi leti knjžico, ki je izšla v angleškem in italijanskem jeziku, o postopanju fašistovskega režima z Jugoslavo-ni pod Italijo. Ta knjžica je napisana tako, da je nobeden Slovenec iz Italije ne bi mogel boljše napisati. (Salvemini ne kaže v njej samo velik smisel za pravico in poštenje ter za spoštovanje tujega, pač pa iskreno odkriva svoje simpatije za Jugoslovane pod Italijo in za vse Jugoslovane sploh.)

Salvemini je torej med Italijani eden redkih ljudi, ki dobro poznajo naše vprašanje in ki priznavajo krivice, ki so se nam godile in ki se nam še vedno gode pod Italijo; še več Salvemini zahteva, da se te krivice popravijo. V naslednjem prinašamo njegov predlog v

prevodu. Iz njega bodo čitatelji sprevideli, kako daleč smo mi in Italijani od morebitnega sporazuma v pogledu naše bodoče skupne meje. Spoznali bodo, kakšen jez zija med tem, kar so naše zahtevke in med onim, kar bi nam bili Italijani pripravljene priznati. Stvar je še bolj karakteristična, če uvažujemo, da je to predlog človeka, ki je — kakor smo že v uvodu objektivno priznali — med vsemi merodajnimi Italijani še najboljši, in vsaj želi biti med vsemi še najobjektivnejši.

Predlog g. Salveminija glede bodoče jugoslovansko - italijanske meje glasi takole:

“Problem italijansko - jugoslovanske meje je veliko bolj zamotan (kakor vprašanje mej Italijo in drugimi njenimi sosedji, o katerem govori pred tem). Vsak Italijan, ki ni zaslepljen po nacionalistični pohlepnosti (kar je nekaj drugega kakor narodna zavest), mora priznati, da živi vzhodno od mesta Gorice in Tersta* ter v vzhodni Istri — to je na drugi strani Trnovskega gozda in pogorja Vena (ki se vleče nad Terstom, nad Buzetom in v smeri proti Učki gori) strnjeno prebivalstvo približno 250.000 Slovanov. Ti zahtevajo in imajo prav, če zahtevajo odepitvev od Italije in priključitev k Jugoslaviji. To področje ni italijansko, pač pa slovensko. Ostane pa zahodni del Julijske Krajine. Ta del objema italijanska mesta Terst in Gorico ter mesta v zahodni Istri, kakor tudi podeželske okraje, ki so slovenski, ki pa jih ni mogoče odrezati od mest. Na tem področju je okoli 400.000 Italijanov in okoli 400.000 Slovanov tako med seboj pomešanih, da jih ni mogoče ločiti. To področje ni niti italijansko popolno, niti ni popolnoma slovensko. To je mešano italijansko-slovensko področje. Ali naj to mešano italijansko - slovensko področje prenesemo izpod Italije pod Jugoslavijo? Ali je kje kak pameten človek, ki bi verjel, da more tako mesto kakor je Terst, cigar prebivalstvo znaša okoli 300.000 ljudi, od katerih ni več kot 60.000 Slovanov, ki žive večinoma v predmestjih, upravljati slovenska manjšina njegovih predmestij in slovenski kmetje, raztreseni po kaenitih in slabo naseljenih okoliških okrajih? Ali je kje kak pameten človek, ki bi mogel pričakovati, da bi mogli slovenski kmetje asimilirati italijanske narodnostne skupine v Terstu, Gorici in po istrskih mestih?

Zamenjava prebivalstva je postala v zadnjih letih naravnost zapeljiva, in to ne samo v nacistični Nemčiji, pač pa tudi med vladami, ki so v izgnanstvu. Hitler pridobiva politike v emigraciji za to svojo misel, pred njihovim povratkom v domovino. Toda zamenjati prebivalce, če tak ukrep ni prostovoljno sprejet od tistih, ki se jih tiče, pomeni brutalno in barbarsko izgnati manjšino, ali celo večino. Ali je mogoče verjeti, da bi Italijani iz Gorice, Tersta in Istre voljno zapustili svoje domove in odšli — kam? Kakšno in katero področje bi jim dala Jugoslavija, če bi se jugoslovanski kmetje in politiki iz Beograda, Zagreba in Ljubljane lepo nase-lili po hišah in poslovnica-h odšli Italijanov?

(Nadaljevanje prihodnjic)

*Pripomba uredništva: — Pisatelj uporablja v tem članku za mesto Trst knjižno obliko Terst in utemeljuje novo obliko s trditvijo, da bi na ta način mogli tuji, posebno anglo-saksonski narodi boljše izgovarjati slovensko ime najvažnejše jadranske luke. Seveda se bo moral o tej stvari pomeniti z našimi priznanimi jezikoslovci.

RAZGLEDNİK

PRVA ŽIVILSKA NAKAZNICA

Bilo je 22. oktobra 1793, ali ni bilo občan, desetkrat večja, nego prvega brumaira, kakor se je glasilo po novem koledarju. — Šest dni po obglavljenju kraljice Marije Antoinete. Pariz že ni več dosti govoril o tem dogodku, zanimalo so ga po sili razmer važnejše stvari.

Glad je vladal skoraj v vseh 150.000 pariških družinah. Celotisti, ki so imeli denar, si niso mogli dobiti kruha, kvečjemu za fantastične cene. A kaj je bil denar? Asignati, krpe papirja, za katere so se kmetje branili dajati svoje pridelke.

Uvoz živil v mesto je bil neznan, druga mesta so skrbno čuvala svoje zaloge, cene so se zavoljo nesmotrnega dela po-dinoh oblastev dvigale v nedogled. Dne 1. brumaira je mislil konvent, da je našel primeren ukrep: živilsko komisijo. Ta naj bi pazila, da bi se zakoni izvrševali tudi v praksi. A kako je bilo to mogoče, ko je povsod vladal kaos, ko ni bilo skoraj nič uvoza, ko so prepri-rajajoče se in jokajoče ženske ob-legalo trgovine vsepovsod. Samo v Parizu je bilo treba plačevati vsak dan 5 milijonov do-klade, da bi se cene pritiskale navzdol. Tedaj se je na neki se-ji mestnih poslancev oglasil mož, ki je poznal svoj poklic, pa še kaj drugega: klavec Louis Legendre. Zakaj, — je vpra-šal s srditim glasom — ne bi se našla možnost, da bi vsak dobil enako količino, enako majhno količino kruha, moke in mesa, če je moke tako malo na razpo-lago, tako malo kruha in še manj mesa? Predlagal je, naj bi vsak občan navedel najnuj-nejše količine živil, ki jih po-trebuje zase in svojo družino.

Predlog ni bil videti slab. Še istega dne so poslali Legen-dra k živilski komisiji. Tam je dolgo časa konferiral z načel-nikom Gaujonom. Rezultat je objavil teden dni pozneje 29. oktobra 1793., uradni “Moni-teur” v obliki poziva na obča-ne, naj zavoljo redne razdeli-tve kruha, navedejo svojo vsa-kdanjo potrebo. Na pravo raci-oniranje ni po tem pozivu mislil še nihče med občani. Vsi so bili namreč prepričani, da je živil v mestu dovolj, samo skriva-jo jih.

Dne 11. decembra je “Moni-teur” oznanil, da morajo vse tiskarne tiskati samo krušne karte, da se napravi konec te-žavam, to se pravi bitkam pred prodajalnami. Ljudje so se te-daj bolj zanimali za vsakdanjo racijo kruha, ki jo bodo oblasti odredile, nego za novi čas, ki je napočil z veliko revolucijo in kakor za vsakdanji tovor voza, ki je vozil obsojence na mori-šče. Bili so pesimisti, ki so raci-jo cenili na tri funte dnevno, optimisti so govorili o šestih in več funtih. Ko je občina po-brala in registrirala 150.000 iz-jav, ki so jih izpolnili poglavar-ji pariških družin, se je izka-zalo, da bi bila dnevna potre-ba po kruhu, kolikor so jo ce-

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Knjižnica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan (V slovensčini) Cena 50 centov

Dobite pri Knjižarni Slovenic Publishing Co., 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

Note

za KLA VIR

PIANO HARMONIKO

35 centov komad — 3 za \$1.—

- * Breezes of Spring
- * Time of Blossom (Cvetni čas)
- * Po Jezeru
- * Kolo
- * Spavaj Milka Moja
- * Orphan Waltz
- * Dekle na vrhu
- * Č. Mad. (Mad.)
- * Ezerica
- * Mladi kapeta
- * Gremo na Stajersko
- * Stajerski
- * Happy Polka
- * Če na tujem
- * Slovenian Dance
- * Vanda Polka
- * Židana marelja
- * Veseli bratci
- * Oblo Valley
- * Sylvia Polka
- * Zvedel sem nekaj
- * Ko pičica za mla
- * Kadar boš ti vandrat Bel

3 ZVEZEK 10 SLO-VENSKIH PESMI za piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad
Moje dekle je še mlada
Barbara polka

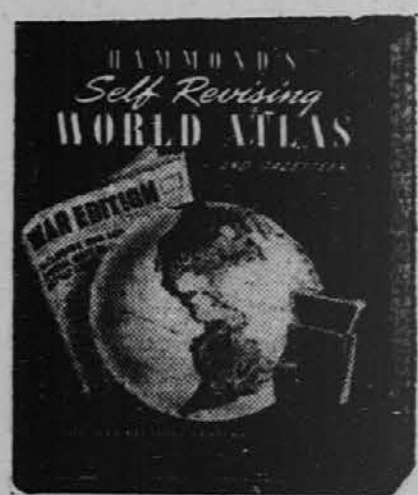
Naročite pri:
Knjižarna
Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th Street
New York 11, N. Y.

NOVA IZDAJA Hammondov SVETOVNI ATLAS

V njem najdeto zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti današnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah. Cena 50 centov

Naročite pri: “GLAS NARODA”, 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

ŽIVILIZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 dolgih poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
Lično v platnu vezana.

Cena \$2

KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 W. 18th Street
New York 11

NEKAJ ZGODOVINE IN FRANCIJA

Spisal Herbert Seligman

Obstoja poglavje o britansko-francosko-ameriških odnosih, ki ga je javnost po čudnem naključju prezrla. Lahko je, da se nanaša na očividno nesporazum Anglije in Amerike o generalu De Gaulleu. Povest je sledeča, pa naj bo važnost tega poglavja kakoršna koli.

delovanja. Sporazumeji so se o gojenju trgovinskih odnosov med Francijo in Britanijo, o omejitvi uvoza z drugih dežel, o odpravi tekmovanja v kupovanju materiala, uvoza z drugih dežel, o odpravi tekmovanja v kupovanju materiala, in o medsebojnem pomagauju v eksportni trgovini. Stalni angleško-francoski industrijski svet bi moral potrditi to politiko.

V sredi novembra 1939 so francoski in britanski predstavniki imeli sestanek za koordinacijo vojnega napora teh dveh dežel. Odločili so se za skupne uvozne programe, da se izogone tekmovanja v nakupovanju, pripravili so tla za tesno gospodarsko sodelovanje med Francijo in Anglijo po vojni.

ODHOD TIŠOVE MISIJE VSESLOVANSKI ZBOR V LONDONU

Radio govor prof. B. Furlana, (27.5.1944)

V torek ob 12. uri sta general Velebit in major Vogelnik, po 23 dnevnem bivanju v Londonu, odpotovala v Alžir k glavnemu stanu sir Maitlanda Wilsona. Stan odhodom je general Velebit rezimiral v najozjem krogu rezultate svojega bivanja v Londonu. Povdaril je, kako zelo misija cenila toplu prisrčnost, s katero je bila sprejeta v treh krogih britanske in zavezniške javnosti. Enako so odločujoči britanski faktorji pokazali globoko razumevanje za probleme, ki jih postavlja koordinirana strategija za odločilni naskok na takozvano evropsko trdnjavo, naskok, v katerem bo NOV igrala tako važno vlogo.

Britanski tisk povdarja veliki uspeh, ki ga je imela vojna misija. Diplomatski korespondent Evening Standarda, n. pr. poroča, da so se razgovori nanašali v glavnem na povečanje in takojšnjo izvršitev vojnih dobav NOV. Premier Churchill je v sredo izjavil v parlamentu:

"Proglasili smo javno, da bomo podpirali kar najodločneje maršala Tita, zaradi njegove heroične in masovne borbe proti nemškimi armadam. Mi mu pošiljamo, in mu tudi v bodoče nadaljevalno pošiljati največje količine orožja, ki jih zmoremo, in želimo vspostaviti z njim kar najtesnejše zveze. V ponedeljek sem imel čast se razgovorjati z generalom Velebitom, katerega je maršal Tito poslal sem v vojni misiji. Med drugim smo se dogovorili, da bo maršal Tito poslal k nam svojega osebnega vojaškega predstavnika v svrhu neposrednega kontakta glede vsega, kar storimo za Jugoslavijo, in učenka, ki ga ima to na Jugoslavijo. Vse to je bilo seveda dogovorjeno povrh že ustanovljenih kontaktov z maršalom Titom pri glavnem stanu generala Wilsona v Alžiru in bo z njimi koordinirano."

V četrtek zvečer se je vršil Vseslovanski zbor tu v Londonu. Pred svojim odhodom je general Velebit izročil našemu Vseslovanskemu komiteju poslanico, v kateri izraža svoje obžalovanje nad tem, da ne more osebno prisostvovati zborovanju, poudaril pomen vseslovanske solidarnosti in važnost trajnega sodelovanja z anglosaškim svetom. Poslanica generala Velebita je bila na zboru sprejeta v velškanskim navdušenjem in mnogokrat prekinjena po spontanah ovacijah maršala Titu, NOV brigadam Jan Žižka in Hristo Botev.

Vodilni motivi, ki jih je podčrtal general Velebit v svoji poslanici, so prišli splošno dogozra na Vseslovanskem kongresu v vseh govorih. Odlični

malu uvozov razen uvoze iz Anglije in Franciji. V isti številki piše "Ekonom", brez obžalovanja, da so pogajanja med Argentino in Združenimi državami propadle, ker Argentina ni bila voljna sprejeti sistema importne kvote za lane-no seme, mesa v škatlah in drugih izdelkov, ponudeni od Zdr. držav.

Angleško-francoska antanta ni bila nikoli ukinjena. Še pred kratkim je predsednik francoske Chamber of Commerce v Londonu, kot poroča "The London Times", opozarjal njene prednosti. Mogoče bi ta položaj razjasnil angleško-ameriški nesporazum o De Gaulle-u. (Potom O. N. A.) Washington, D. C., 22. junija, 1944.

zastopniki vseh slovanskih narodnosti so mogočno manifestirali za idejo vseslovanske solidarnosti, ki se praktično pokazuje na terenu v borbi proti skupnemu sovražniku, in v potrebi ohraniti sedanje bratstvo v orožju z anglosaškimi narodi tudi po tej vojni kot duhovno bratstvo za dela miru.

Naj od vseh govornikov omenim samo prof. Seton-Watsona, ki je bil kot častni gost povabljen da naslovi kongres. Naš stari prijatelj in veliki zagovornik pravične slovanske stvari je poudarjal, da ta vojna ni samo boj na življenja in smrt med Britanijo in Nemčijo, med Ameriko in Japonsko, marveč da je to tudi največja slovanska vojna vse zgodovine. Od izida te vojne zavisi ne le usoda največjega slovanskega naroda, Rusije, marveč v še večji meri usoda manjših slovanskih držav, Poljske, Čehoslovaške in Jugoslavije. Ta vojna je pokazala, da je stari duh tevtonskih vitezov še vedno gibalna sila, in ta duh se izraža v sistematični dolgo in skrbno pripravljene politiki eksterminacije Slovanov.

Med primeri eksterminacije, ki jih je našel, je prof. Seton-Watson kvalificiral prisilno deportacijo Slovencev z ozemlja njihovih pradedov kot "najbolj nečloveško dejanje v dolgi seriji bestijalnosti, ki so jih zagrešili Nemei in njih pokorni lakaj Mussolini.

Prof. Seton-Watson je za-

To in Ono Iz zgodovine vžigalic

V nekaterih, od sveta ločenih krajih uporabljajo ljudje še vedno jeklene in kamnitne zažigalnike, prehodnike naših lesenih vžigalic. Do 19. stoletja s eje ohranil ta primitivni vžigalnik. Ozek kosček jekla, časih celo dobro pozlačen, je pritrjen na bronastem ali zlatnem držalu. Tak žepni vžigalnik je bil v 18. in 19. stoletju praktično, obenem pa dragoceno darilo. Eno najlepših spominskih daril so bile vrečice iz sukna, usnja ali svile, v njih pa pipa in kresilni kamen odnosno vžigalnik.

Z napredkom v spoznavanju naravnih ved so prišli ljudje v 18. in 19. stoletju na različne načine umetnega prižigauja ognja. Tako so izumili zažigalno zrcalo, pnevatičen in galvaničen zažigalnik, elektropnevmatične vžigalice itd. O teh vžigalnikih se pripoveduje, da so bili sicer dragi, toda zelo udobni in zanesljivi. Še zdaj naletimo pri premožnih rodbinah ali v muzejih na različne okrasne vrste takih vžigalnikov. A to so samo še starinski ostanke.

Kemiki so jeli posvečati večjo pozornost tistim vžigalnikom, kjer je bila vnetljiva snov pritrjena na lesene paličice. Pri tem so se vžigala lahkogorljiva telesa, kakor žveplo. Prvo tako vžigalico je izumil leta

1812 Schangei. Tudi že Bertholet je izumil leta 1806 prvo vžigalico, narejeno iz smrekovega lesa. Dolga je bila 2 in pol palca. Paličica je bila na koncu prevlečena s kalijevim kloratom in z žveplom. Če je pa pomočil človek paličico v žvepleno kislino, se je vnela, ko jo je potegnil. Te vžigalice so bile pa drage. Leta 1812 je veljalo 100 takih vžigalic nad 6 dolarjev. V času, ko se je pričela doba lesenih vžigalic, so invalidi pripravljali paličice zanje. Za 100 kosov so dobivali 30 krajcarjev.

Dumajean Werthofer je konstruiral oblič s katerim se je dalo v desetih minutah izdelati 500 paličic. Pogosto so pa raki voščence. To so bila vlakna iz volnene preje, pomočena na enem koncu v vosek, na drugem koncu pa v zažigalno snov. Pa tudi te primitivne vžigalice še niso mogle zadovoljiti človeka. Boljši rezultat so pričakovali od fosfera, ki ga je v 17. stoletju izumil neki beneški trgovec. Fosfor je postal zelo važen pri izdelavi vžigalic. Leta 1832 sta izumila dva Angleža boljšo vrsto vžigalic, ki sta jih nazvala "lucifer matches". Počasi so prišli ljudje do spoznanja, da je treba prevleči z zažigalno snovjo konce paličice in jo prižigati s trenjem ob trdo telo. In zopet so segli po fosforu. Zasluga za izum fosfornih vžigalic gre kemiku Kammeru iz Ludwigsburga. Njega lahko smatramo za ustanovitelja sedanje industrijske izdelave modernih vžigalic. Toda, prvotne vžigalice so bile nevarne, šele leta 1845 je izumil Schroetter rdeč fosfor, ki ni strupen. Tako so nastale vžigalice, kakoršne uporabljamo danes.

ključu svojo globoko zasnovo historično sintezo tako: "Na rusko-britanski zavez, sklenjeni s pohujm odobravanjem Amerike, sloni ozdravljenje izmučene Evrope. Če se trdno ne povežemo v miru in v vojni, ne bomo kos gigantiskim nalogom, ki so pred nami. Rusija in Velika Britanija nimajo nasprotujočih teritorialnih ambicij; druga drugo potrebuje na raznoteri način. Bolj nego kadarkoli poprej potrebuje Evropa ruski doprinos k skupni stvari vsega človeštva. Drugi Slovani, Poljaki, Čehoslovaki, Jugoslovani imajo važno nalogo, da posredujejo med svojimi ruski sonarodnjaki in zapadnimi demokracijam. Mi v Veliki Britaniji smo ponosni, da smo vaši zavezniki in zavedamo se skupnih interesov in mnogih prirodnih sorodnosti. Naj dolgo žive slovanski narodi Evrope, in naj se čimprej otresejo tuje zavojevalca in kot svobodni sodelujejo na obnovi Evrope.

NAŠI ZASTOPNIKI

- California: San Francisco, Jacob Laushin*
Colorado: Pueblo, Peter Culig
Walsenburg, M. J. Bajuk*
Indiana: Indianapolis, Fr. Markich
Illinois: Chicago, Joseph Bevič*
Chicago, J. Fabian (Chicago, Cleveo in Illinois)
Joliet, Jennie Bambich
La Salle, J. Spelch
Mascoutah, Martin Dolenc
North Chicago in Waukegan, Math Warsck
Michigan: Detroit, L. Plankar*
Minnesota: Chisholm, J. Lukantich
Ely, Jos. J. Peschel

- John Teran, Ely, Minn.
Eveleth, Louis Goube
Gilbert, Louis Vespal
Montana: Roundup, M. M. Panian
Nebraska: Omaha, F. Broderick
New York: Gowand, Karl Stralska*
Little Falls, Frank Masle*
Worcester, Peter Rode*
Ohio: Barberton, Frank Troha*
Cleveland, Anton Bobek, Charles Karlinger*, Jacob Resnik
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumbc
Youngstown, Anton Kikelj
Oregon: Oregon City, J. Koblar
Pennsylvania: Bessemer, John Jevnikar
Conemaugh, J. Brezovec*
Coverdale in okolica, Jos. Pastoral
Export, Louis Supancič*
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamln*, Frank Blodnikar
Greensburg, Frank Novak
Homer City, Joseph Kerin
Imperial, Vence Palcich
Johnstown, John Polants*
Krayn, Ant. Taušelj
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Zust*
Pittsburgh in okolica, Phillip Progar
Steelton, A. Bren
Turtle Creek, Fr. Schifrer*
West Newton, Joseph Jovan

- Wisconsin: Milwaukee, West Allis, Frank Skok*
Sheboygan, Anton Kolar
Wyoming: Rock Springs, Louis Tanchar*
Diamondville, Joe Rolich

(*Zastopniki, ki imajo poleg im-

na *, so upravičeni obklati tudi druge nasebine v njih okraju, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.)

priloge. Uprava "Glas Naroda" vsak zastopnik izda posredno za svoto, katero je prejel. Zastopnike togle

DELO DOBE
Čistilec pisarn, samo izurjeni.
Ure od 7 zvečer do 1. zjutraj.
Plača \$24 na teden. Vprašajte na: 165 Fulton Str., Soba 307, New York City.
6-27 to 30

POUČNE KNJIGE
Obrtno knjigovodstvo
268 strani, esana. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti na stavbno, umetno in strojno ključničarstvo ter Selesolivarstvo.
Cena \$1.—

Problemi sodobne filozofije
Spisal Dr. France Veber
Cena 50c

Pohorske poti
Spisal Janko Glaser
Cena 50c

Mlekarstvo
Spisal Anton Pevo, 8 slikami.
168 strani. — Knjiga za mlekarje in farmerje v splošnem.
Cena 50c

Knjigarna
Slovenic Publishing Co.,
216 W. 18th St., New York 11

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA
THE INCREDIBLE TITO
Man of the Hour
V angleščini izpod peresa slovitoga pisatelja Howard Fast-a
Povest o bojih Jugoslovanov za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.
"Najbolj razburljiva povest v 27 letih!"
Stane 25c v uradu — 30c po pošti.
Ker je zaloga teh knjizic zelo omejena, je pripravljivo, da pošljite naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavitku gotovino oz. znamke (Združenih držav). — Naročite lahko pri:
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company 216 West 18th Street New York City

Razprodaja KNJIG po 50 centov komad.

- IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA
1 Domače kivali Spisal Damir Felgel
2 Kreutzerjeva sonata Spisal L. N. Tolstoj
3 Andrej Ternovo Spisal Ivan Albrecht
6 Pregarjanje indijskih misijonarjev Spisal Josip Spillman
8 Pravljičje Spisal H. Majar
10 Dedek je pravil Spisal Julij Slapčak
12 Podpripte vpadi
12 Frank Baron Trenk Po raznih virih napisal Gjuro Pandurič
13 Pariški slatar Poslovenil Silvester K.
14 Pravljičje in pripovedke za mladino Spisal Silvester Košutnik
15 Suneški invalid Spisal Silvester Košutnik

25 Duhovni boj (Izdala družba sv. Mohorja) L. Skupoll

26 Denar Dr. Karl Englis — Poslovenil Dr. Albin Ogris

35 Praški Judek Spillmannova povest — Pravel Josip Vole I G R E

28 Magda (Igra) — Alojzij Remec

29 Peterčkove poslednje sanje (Igra) — Pavel Golin

30 Potopljeni rvon (Igra) — Gerhart Hauptmann

31 Revisor (Igra) — Nikolaj Vasiljevič

32 Spodobni ljudje (Igra) — L. Lipovec

33 Črne maske (Igra) — L. Andrejer

34 Antingone (Igra) Poslovenil C. Golar

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

36 Sveti Just (Igra) — Spisal dr. F. Petronio

38 Tončkove sanje na Miklavjev večer (Igra) — J. Erbenkita F. Rojc

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le prirodno da se poslužujejo — UNITED STATES POSTAL MONEY ORDER.

KUPITE EN "EXTRA" BOND DANES! Ker je zaloga teh knjizic zelo omejena, je pripravljivo, da pošljite naročilo prej ko mogoče, da nam bo pa ta način mogoče vsakega zadovoljiti.

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Iz francoščine prestavil J. L.

(64)

Oba moža sta bila ganjena, osupla. Leona je preobdajal strah. zakaj instinktivno je čutil, da je Blanche popolnoma odvisna od moža, ki stoji pred njim; čutil je, da mu on lahko z eno samo besedo uniči srečo ter razpihne vse njegove sanje!

"Poslušajte me," izpregovori Rouvenat po majhnem odmoru. "Vi ljubite Blanche-o; jaz jo ljubim, da! ljubim jo tako presrečno, kakor da bi bila moj otrok! Od njenega rojstva jo že opazujem. Na mojih kolenih sem jo gugal kot otroka, s temi rokami sem jo pestoval! Blanche-ina mati je umrla dve uri po deklčinem porodu, in pri mrtvaškemu odru nesrečne te žene sem prisegel, da bodem nad njenim otrokom zmerom čval ter ga varoval kakor zenico v svojem očesu! O, Bog je dober in gotovo ne dopusti, da bi Blanche bila nesrečna? Če bi vam mogel povedati vse, razumeli bi... Pa jaz tega ne smem! Solza v očesu blage te deklice je meč skozi moje srce! Da jo obvarujem vsake bridkosti, bi rad žrtvoval te kratke dneve, ki se mi namenjeni še v življenju. O Bog! jaz bi rad vsaj še tako dolgo živel, da bi mogel reči: "Ona je srečna!"

Leon je z veliko pazljivostjo sledil besedam Rouvenata, ki je dalje govoril:

"Da sem zna, kaj bo iz tega, ne bi bil deklice jemal s seboj v Gray in vi bi je ne bili srečali. A zlo se je zgodilo in zdaj nama je skrbeti za to, da to zlo ne bo škodovalo. In vi mi morate pri tem pomagati, mladi gospodine! Jaz nisem jezen na vas, ker ljubite Blancheo — kaj li morete vi za to? Pa še ni prepozno. Hočeva zopet pomiriti tam, kjer ste vi ne hote vzbudili nepokoje. Ali mi boste pomagali? Da, vaše oko mi dokazuje, da smem računati na vas!"

Mladenica je preobdajal čimadlje večji strah. Milo reče: "Prosim vas, gospod, da mi naposled poveste, česa pravzaprav zahtevate od mene..."

Rouvenat resno odgovori: "Vi ljubite Blancheo. Verjamem, da imate poštene namene, da sae čvrst mlad mož. In vendar moram vas prositi: "Pozabite deklico!"

"O, zahtevajte, kar hočete, le tega ne!"
"In vendar mora biti tako! Mora biti tako, ker mož Blanche-in ne morete postati nikoli!"

Mladenič si zakrije obraz z rokama.
"Ubogi mladenič! ljubi jo v resnici!" si je mislil starček. Pa premagavši vso slabost nadaljuje močno, glasno in resno, položivši pri tem svojo roko na Leonovo ramo:

"Vidite torej, kako stoji stvari. Kaj hočete storiti?"

"Ali to vem?" jekne mladenič ter privzdigne svoj obraz, ki mu je bil mrtvaškoobled. "Jaz ne morem več misliti. Vse se meša v moji glavi! O, stari čerač je imel prav! Jaz sem se nadejal. Neumnik! Sme li zavrnjen nadejati se? Imenoval sem jo "vilo vesele nadeje"! Kaka neumnost! Ona je le gospodična Blanche McKierova, edina podedovalka bogatega očeta! Držal sem si misliti, da sem je vreden! Kje sem imel glavo! Dajte mi še zadnji udarec, gospod Rouvenat. dajte mi ga ter uničite me popolnoma!"

Rouvenata so te obupne mladeničeve besede globoko ganile. Poln sočutja je gledal vanj.

"Ni treba, da mi pravite, zakaj ne morem postati nikdar Blanche-in. Uganem prav lahko vzrok!..."
"Mislite li?" deje Rouvenat grenko."

"Gospod Mellier želi svoji hčerki sijajno partijo; on jo da za ženo le bogatemu, visokemu gospodu!"

"Zelo se motite! Da vam dokažem svojo simpatijo, zagotavljam vas, da je Blanche bila obljubena že, ko je bila šest let stara. To je tedaj vzrok. Več vam ne morem povedati."
"Kaj! To je vzrok?"

"Da, to je edini vzrok, in ni je moči na zemlji, ki bi mogla izpremeniti to stvar!"

"In vendar, gospod Rouvenat, dovolite mi, da vam opominim, da ne zaračamo otrok! Ali ne more srce deklčinno drugače voliti nego li vaši naklepi? Kaj pa, če bi ljubila družega moža in ne vašega zaročenca?"

"To bi bila velika nesreča."
"Velika nesreča!"
"Da."

"Tedaj on, ki bi ga gospodična Blanche sama volila, bi bil zavrnjen?"

"Gotovo, prav tako kakor vi in drugi, ki so že želeli Blancheo v zakon."

Mladenič zmedeno pogleda starčka.

"In to imenujete vi ljubezen do deklice, ki ste ji boter?"
Rouvenat se čudno nasmehlja.

"Dobro vem, da me ne morete umeti; pa te stvari vam še ne morem pojasniti! to je moja skrivnost. Srce male naše Blanche mora biti prosto! Denimo, da vas to srce ima rado; ono lahko pozabi ta sen. Saj nočete deklice onesrečiti, ne-li?"

"In to še vprašate!" vikne mladenič, in mene to vprašate, ki bi življenje dal za Blancheo!"

"Nu tedaj: v imenu male Blanche in njene sreče, v imenu vaše ljubezni do deklice, v imenu vaše časti in vsega, kar vam je drago, zaklinjam vas: idite proč od tukaj, izginite, skrbite, da vas Blanche nikoli več ne vidi!"

(Nadaljevanje sledi.)

Vesti

Pomanjkanje delavcev

American Brake Shoe Co., ki ima glavno tovarno v Mahwah, N. J., v kateri izdelujejo za Diesel motorje in stroje za izdelovanje strojev, ki se nujno potrebujejo v svrhu izdelave aeroplanov, naznanja, da vsled pomanjkanje delavcev v imenovani tovarni izdelajo sedaj mesečno za 300 ton manj strojev, kakor pred letom dni, in sicer vsled pomanjkanje delavcev.

Vsled tega pozivlja vodstvo imenovane tovarne, bančne klerke, kakor tudi uslužbenice pri zavarovalnih družbah, trgovinah in sličnih podjetjih, kakor tudi odvetnike, ki žele delati v omenjeni tovarni v svojem prostem času, naj se nemudoma javijo pri tovarniškem vodstvu v Mahwah, N. J.

Temu pozivu se je dosedaj odzvalo veliko število učiteljev, ki imajo sedaj počitnice in tudi mnogo odvetnikov raznih odvetniških tvrdk, kateri v svojem prostem času zaslužijo po najmanj \$35 na teden. Toda kljub temu se jih potrebuje še več sto.

Peto vojno posojilo

Uradniki Oddelka za vojne finance cenijo, da bo približno 2,000,000,000 dolarjev od treh milijonov dolarjev dvignjenih za "E" bonde v petem vojnem posojilu v tovarniških sollicitacijah.

Da se uporablja denar od plačnih odtrgatev, bank in drugih skritih prostorov, se vedno bolj razširja posebno med nastavljenici, ki jih največ prodaja bonde, pravi R. G. Engelsman, ravnatelj oddelka za odtrgatev plač.

Cilj za prodajo 3,000,000,000 dolarjev, cilj za "E" bondno prodajo je združen v skupno vsoto 16,000,000,000 za celotno kampanjo za vse vrste bondov.

To predstavlja precejšen del prihrankov, ki so jih ameriški delavci djali na stran od časa zadnjega vojnega posojila.

Odtrgatev plač, pravi g. Engelsman, naraščajo, namesto, da bi padale kot poslediča teh kampanj.

Gledališče... Kinematograf... Radio

"BATHING BEAUTY"

V nekem kalifornijskem kopalisku se Steve Elliott (Red Skelton) pripravlja za spevigr na Broadwayu v New Yorku ter se zabava s svojo kolegino Carolina Brooks (Esther Williams).

Ker Elliott ničesar ne doseže, poleti njegov producer George Adams (Basil Rathbone) v Kalifornijo. Tam iznajde, da je Elliott zaljubljen in noče delati, dokler se ne poroči s Carolino. George podkupi neko dekle, ki se naenkrat prikaže na ženitovanju in pove, da je poročen ž njo in v dokaz mu pokaže tri rdečelase dečke. Carolina nato Elliotta zapusti.

Elliott pa še vedno noče delati in vedno misli na Carolino. Slednjic se odpelje v Victoria College, kjer Carolina študira. Carolina pa noče v njem ničesar vedeti. Elliott gre v bližnji klub in tam izve, da je v bližnji drugi college, v katerega se takoj vpiše. V šoli mu delajo vse težkoče, da mu napravijo življenje nezno. Spati mora v

unazani kleti, strogo je kaznovan za najmanjši prestopok, naložijo mu cele kupe domačih naolog in pod učiteljico imne. Zarka mora telovaditi čez mero. Elliott pa vse to prenese, samo, da je v bližini Caroline, ki pa se noče omeščati in mu celo pove, da se bo poročila z Wilius Evans (Bill Goodwin), učiteljem.

Ko Adams izve, kje je Elliott, se odpelje k njemu in od njega dobi obljubo, da se bo lotil dela. Obljubi mu, da bo igral skupno s Carolino na prihodnjem vodnem karnivalu.

Carolino pregovorijo, da se sblaja z Elliottom in da ga čez uro zadržuje, samo da bi imel ravnatelj šole vzrok ga izključiti. Carolina pa se vanj zopet zaljubi in se dogovorita, da gresta na ženitovanjsko potovanje.

Dekle, ki se je na ženitovanju izdala za njegovo ženo, se razjezi, ker jo je Adams zaprl v svoj urad, gre k Elliottu in mu vse pove. Carolina ju vidi

skupaj in Elliotta zopet zapusti. Pred pričetkom karnivala pa izve vso resnico in na koncu baleta sta oba v objemu — pod vodo. — Kinosluka "Bathing Beauty" je sedaj na platnu v Astor Theatre na Broadway, v New Yorku.

Zahteva transjordanke vlade zavrženo

Jeruzalem, 22. junija (ONA) — Iz tukajšnjih poročil se je izvedelo, da je britanska vlada zavrnila zahtevo transjordanke vlade za ukinitve britskega mandata in proglašenje Transjordanije kot neodvisno državo.

V odgovor na memorandum, ki ga je transjordanška vlada predložila, je London rekel, da se pogajanja ne morejo začeti do konca vojne, medtem časom pa se morajo odlašati med tema deželama nadaljevati na sedanji podlagi.

Ko je kabinet v Amman dobil odgovor je podal ostavko Emir Abdulahu, a ta je ostavko zavrnil na svet Sir Harolda Macmicheala, ki je visoki komisjonar za Palestino.

Ne pozabite krvavečega naroda v domovini! — Pošljite Vaš dar še danes Slovenskemu Pomožnemu Zboru

so vključene sledete

slovenske pesmi:
SLOVENSKE LIRA
"AMERIŠKA"
V PESMARICI

1. Podokolica — moški zbor z bariton samosplovom
2. Poudrav — moški zbor
3. Lahko noč — moški zbor
4. Otčiči zvon — mešani zbor
5. Pomladnska — mešani zbor, s bariton samosplovom
6. Lira I — za solo speve, moški in mešani zbor
7. Lira II — za mešani zbor
8. Altanski odmevi — za moški in ženski zbor, z bariton samosplovom
9. Kantata iz psalma 124 — moški zbor
10. Roči — za samosplove, mešani zbor in spremljevanjem glasovno
11. Psalma 29 — za samosplove, mešani zbor in spremljevanje glasovno ali orgel

CENA SAMO
50 centov
KOMAD

To so konkretne pesmi za moške in mešane zore, katere je uglasbil in v samozaložbi izdal MATEJ L. HOLMARI, organizist in pevovodja pri sv. Vidu, Cleveland, Ohio, 1923.

Naročite to zbirko pri:
KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

Prizor iz nove M-G-M slovite technicolor glasbene komedije, "Bathing Beauty", v kateri nastopata Red Skelton in Esther Williams v Astor Theatre, Broadway in 45th St., New York.

SVETOVNA PREMIERA DANES

GALA POLETNA PREDSTAVA, KI ZARI VESELOSTI, MELODIJE IN LJUBKOSTI!

Glasbena posebnost, ki je vredna vseh privedkov! Vodni karnival! Parada smeha! Prizor iz leta! Nov najvišji triumf... največja predstava na vodi... s prizori, pri katerih bodo vaše oči strmle!... Ljubka dekleta, ki vas bodo veselile!

METRO GOLDWYN MAYER
PREDSTAVLJA

"BATHING BEAUTY"
KJER NASTOPA
RED SKELTON
ESTHER WILLIAMS
BASIL RATHBONE * BILL GOODWIN * ETHEL SMITH
JEAN PORTER * CARLOS RAMIREZ
HARRY JAMES in njegovi godbeniki — NAVIER CUGAT in njegov orkester, kakor tudi: "FIGHTING 5th WAR LOAN"
Nepotrpane predstave — Ljudske cene

ASTOR
BROADWAY in 45th ST.
NEW YORK CITY
Vrata odprta ob 10 dopoldne
VEDNO Hladno

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, daje pisatelj nasvet, kako bi bilo mogoče po sedanji vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naselenci v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Poč na dve strani — kakor bi se mogel vslov knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče sreče milijonov... (Čitanje te knjige je bogato plačano." — Tako se je izrazil veliki ameriški dnevnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Posiljam Money Order za \$..... za lastnoročno podpisano (1) knjigo (1):

Moje ime .....

Št., ulica ali Box št. ....

Mesto in država .....

"Glas Naroda"
216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

NAJBOLJŠI PRIJATELJ V NESREČI VAM JE:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA BRATSKA DELAVSKA PODPORNJA USTANOVA

Sprejema moške in ženske v letih od 16. do 50. in otroke do 16. leta starosti.

Članstvo: 64,500
Premoženje: \$11,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNP

Glavni stan:
2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Demokratske volitve

London, 22. junija (ONA) — V poljskem narodnem svetu je bil stavljen predlog, da naj vlada takoj napravi osnovo za nove demokratske volitve na Poljskem.

Predlog je bil predložen zakoniti komisiji, ki bo naprej poročala svetu, predno bodo o predlogu debatirali. Vlada v izgnanstvu ni do sedaj izrazila svojega mnenja niti za, niti proti predlogu.

Konec pomanjkanja whiskeya

Zvezin "Urad Odbora za Vojno Produkcijo", naznanja, da bodo velike distilerije tekom avgusta lahko izdelovale whisky v svrhu pijače, kajti zaloga alkohola za industrijo je sedaj dovolj velika. Tekom avgusta bodo lastniki distilerij lahko izdelali 50,000,000 galon whiskeyja za civilno porabo.

Vsled prepovedi izdelovanja whiskeyja za civilno porabo, pojavila se je po vsej deželi neštevilo podtalnih izdelovalcev žganja. Posledica temu je bilo mnogo smrtnih slučajev. Sploh pojavili so se zopet časi, kakoršnji so bili tekom prohibicije med in po prvi svetovni vojni.